

แบบรายงานผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ (Special Report)
ตัวชี้วัดที่ 19 แบบรายงานความสำเร็จของการพัฒนาผลงานที่มีความโดดเด่น
ระดับนานาชาติ/ระดับชาติ และระดับพื้นที่
หน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข

ชื่อผลงาน มาตรการภาษีเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาลเกินเกณฑ์

1. การกิจ/บทบาท /หน้าที่หลักด้านใดด้านหนึ่งของส่วนราชการ

สถานการณ์สภาวะสุขภาพช่องปากของประชากรไทย โดยผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปาก ระดับประเทศที่ผ่านมา 7 ครั้ง สภาวะสุขภาพช่องปากมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ความชุกของโรคฟันผุในกลุ่มเด็กยังคงสูง ผลการสำรวจการเฝ้าระวังสภาวะสุขภาพช่องปากและปัจจัยเสี่ยงในปี 2559 พบว่าความชุกของโรคฟันผุในเด็ก อายุ 3 ปีและ 12 ปี คิดเป็น 51.5% และ 49.5% ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าโรคฟันผุยังคงเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ในกลุ่มวัยเด็ก เป็นที่ยอมรับว่าโรคฟันผุในเด็กส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก ผู้ปกครอง และระบบ สาธารณสุขของประเทศ การศึกษาเกี่ยวกับระบาดวิทยาของการดูแลสุขภาพตลอดช่วงชีวิต (Life course epidemiology) ยอมรับว่าสภาวะสุขภาพในขณะใดขณะหนึ่ง เป็นผลสืบเนื่องจากการสะสมความเสี่ยงของโรค จากช่วงชีวิตที่ผ่านมา และการศึกษาการคาดการณ์ของโรคฟันผุ พบว่า โรคฟันผุในเด็กส่งผลกระทบต่อสภาวะ สุขภาพในวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาโรคฟันผุในเด็กจึงเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญ โรคฟันผุมีหลายปัจจัย เกี่ยวข้อง และปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดโรคฟันผุในเด็กปัจจัยหนึ่ง คือการบริโภคเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลสูง ซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำว่าควรบริโภคน้ำตาล 24 กรัม หรือ 6 ช้อนชาต่อวัน หรือไม่ควรบริโภคน้ำตาลเกิน ร้อยละ 10 ของพลังงานที่ได้รับต่อวัน (200 กิโลแคลอรี)

การดำเนินการที่สอดคล้องกับพันธกิจของสำนักทันตสาธารณสุข คือ พัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานหลัก สร้างกระแสและขับเคลื่อนทางสังคม เพื่อให้ประชาชนตระหนักและสามารถดูแลทันตสุขภาพ ของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งประสานความร่วมมือ ติดตามประเมินผล เพื่อการแก้ไขปัญหาด้าน ทันตสุขภาพกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดกฎหมายการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐาน สุขภาพ สอดคล้องในประเด็นการพัฒนานโยบายและสร้างกระแสและขับเคลื่อนทางสังคม ยังสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4 คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 Prevention & Promotion Excellence (ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ) เน้น พัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย (ด้านสุขภาพ) และการป้องกันควบคุมโรค ยุทธศาสตร์ที่ 4 Governance Excellence (บริหารจัดการเป็นเลิศด้วย ธรรมภิบาล) เน้นพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและ ระบบหลักประกันสุขภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค และระบบ ธรรมภิบาล

2. ผลงานที่แสดงถึงการเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ โดยผลงานนั้นอาจเทียบกับ มาตรฐานสากล รางวัลที่เคยได้รับ รวมทั้งผลการประเมินจากองค์กรภายในหรือภายนอกประเทศ หรืออื่นๆ

สำนักทันตสาธารณสุข ในฐานะผู้แทน กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย และสำนักงานพัฒนา นโยบายสาธารณสุขระหว่างประเทศ ได้ร่วมกันจัดทำข้อเสนอ มาตรการภาษีเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาล หลังจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีมติเห็นชอบข้อเสนอของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (สปท.) เรื่อง การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพด้านอาหารและ

โภชนาการในประเด็นการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ ในวันที่ 22 เมษายน 2559 คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอรายงาน เรื่อง การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ ในประเด็นการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ ต่อสภาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย และในวันที่ 26 เมษายน 2559 สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีมติเห็นชอบข้อเสนอของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เรื่อง การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพด้านอาหารและโภชนาการ ในประเด็นการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ และในวันที่ 8 มิถุนายน 2559 คณะกรรมการประสานงานสามฝ่าย (คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) มีมติเห็นชอบในหลักการของการจัดเก็บภาษีเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกินเกณฑ์มาตรฐานสุขภาพ ทั้งนี้ได้มีคณะทำงานจัดทำรายละเอียดเพื่อร่างอนุบัญญัติประกอบ พระราชบัญญัติสรรพสามิตฉบับ พ.ศ. 2560 โดยมี ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย เป็นคณะทำงานร่วมกับกระทรวงการคลังด้วย จนได้มีมติร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ทำให้มีการผ่านร่างแนวทางการจัดเก็บภาษีและได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งกรมสรรพสามิต แจ้งว่าการจัดเก็บภาษีในเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของน้ำตาล มีผลบังคับใช้พร้อมกับพรบ.สรรพสามิตฉบับใหม่ วันที่ 16 กันยายน 2560

นอกจากนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานทุกภาคส่วนในการดำเนินการมาตรการอื่นๆที่ไม่ใช่ภาษีโดยมีผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข เป็นเลขานุการซึ่งการดำเนินงาน ถึงปัจจุบันได้มีการขับเคลื่อนประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การรณรงค์ให้โรงแรมใช้น้ำตาลของขนาด 4 กรัม จากขนาด 6 และ 8 กรัม ในการจัดอาหารว่าง ผลจากสมาคมโรงแรมแจ้งว่ามีโรงแรมใช้น้ำตาลของขนาด 4 กรัม ร้อยละ 50

2. ผลักดันให้ผู้ประกอบการ ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีการควบคุมปริมาณของน้ำตาล ไขมัน และเกลือ (โซเดียม) ให้ลดลงอย่างเหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในแต่ละวัน โดยปริมาณน้ำตาลต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6 กรัม/100 มล. ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการและได้ผลิตผลิตภัณฑ์ ทั้งหมด 276 ผลิตภัณฑ์ ที่วางขายในประเทศ ได้แก่

- เครื่องดื่ม	จำนวน	216	ผลิตภัณฑ์
- เครื่องปรุงรส	จำนวน	9	ผลิตภัณฑ์
- อาหารกึ่งสำเร็จรูป (บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป)	จำนวน	5	ผลิตภัณฑ์
- ผลิตภัณฑ์นม	จำนวน	43	ผลิตภัณฑ์
- ขนมขบเคี้ยว	จำนวน	3	ผลิตภัณฑ์